

UDK:811.1

Sarvinoz RASULOVA,
ToshDO'TAU o'qituvchisi
E-mail:sarvina_ok@mail.ru

Filol.f.d., prof. B.Karimov taqrizi asosida

FANTASTIK QISSALARDA XRONOTOP TASVIRI

Annotatsiya

Xronotop masalasi bugungi kunda eng ko'p tadqiq qilinayotgan tushuncha hisoblanadi. Mazkur maqolada Tohir Malikning fantastik qissalaridagi adabiy makon va zamon tadqiq etilgan. "Davron", "Falak", "Ov" qissalarida tasvirlangan makon va zamon, yozuvchining mahorati batafsil tahlil qilingan. Tohir Malikning fantastik qissa yaratish uslubi haqida ham fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: xronotop, makon va zamon, adabiyotshunoslik, janr poetikasi, obrazlar tabiati, uslub, badiiy asar syujeti, kompozitsiyasi, tili, badiiy matn strukturasi.

ХРОНОТОПНЫЕ ОБРАЗЫ В ФАНТАСТИЧЕСКИХ ИСТОРИЯХ

Аннотация

Проблема хронотопа сегодня является наиболее исследованной концепцией. В данной статье исследуется литературное пространство и время в фантастических рассказах Тахира Малика. Подробно анализируются пространство и время, описанные в рассказах "Даврон", "Фалак", "Охота", а также мастерство писателя. Обсуждается также стиль Тахира Малика в создании фантастического рассказа.

Ключевые слова: хронотоп, пространство и время, литературоведение, жанровая поэтика, характер образов, стиль, сюжет художественного произведения, композиция, язык, структура художественного текста.

CHRONOTOPE IMAGERY IN FANTASTIC STORIES

Annotation

The chronotope problem is the most researched concept today. This article explores the literary space and time in Tahir Malik's fantastic stories. The space and time described in the stories "Davron", "Falak", "Hunting" and the skills of the writer are analyzed in detail. Tahir Malik's style of creating a fantastic story is also discussed.

Key words: chronotope, space and time, literary studies, genre poetics, nature of images, style, plot of an artistic work, composition, language, structure of an artistic text.

Kirish. Aholi, ya'ni kitobxonlar orasida kuchli aksado bergan, katta shov-shuvga sabab bo'lgan, ketma-ket va qayta bosilib, qo'lma-qo'l bo'lib o'qilayotgan hodisa maqomidagi bir asarning muallifi hayoti va ijodini tadqiq qilish, mashhurlik sabablarini o'rganish hamda xolis ilmiy baho berish adabiyotshunoslik ilmining eng muhim vazifalari hisoblanishi tabiiy edi.

Adabiyotimizdagi har bir yozuvchi, ijodkor, shoirning ijodiy merosini, ma'naviy va ruhiy olamini tadqiq etish adabiyotshunosligimizning dolzarb vazifalaridan hisoblanadi. Yozuvchi Tohir Malik qissalarining janr poetikasi, obrazlar tabiati, tili va o'ziga xos uslubining talqini milliy ma'naviyatimizni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xalqqa manzur asar yozish, ba'zi kitobxonlarning umri mobaynida o'qib chiqishga ham vaqti yetmaydigan darajada sarmahsul ijod namunalari yozish hamma ijodkorlarga ham nasib etavermaydigan noyob baxtdir. Ammo bu baxt Tohir Malikka nasib etgandi. Yozuvchi umri davomida xalq dardi bilan yashadi, uning tashvishlarini o'ziniki deb bildi, tanimsiz mehnat qildi va natijada ko'plab o'lmas asarlarning muallifiga aylandi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili. O'zbek adabiyotshunosligida muayyan adiblar ijodi, ular asarlaridagi insonlar ruhiy dunyosi, qahramonlarning rang-barangligi, badiiy asar syujeti va kompozitsiyasi, tili va uslubi masalasi o'rganilishda davom etayotgan mavzudir. Xususan, Tohir Malikning "Shaytanat" asari U.Normatov, A.Rasulov, A.Ulug'ovlar tomonidan e'lon qilingan maqolalarda qisman o'rganilgan. Biroq XX asrdan shu vaqtga qadar qilingan

tadqiqotlarda Tohir Malikning boshqa qissalarining talqini yetarlicha o'rganilgan emas.

Jahon adabiyotshunosligida xronotop, ya'ni makon va zamon masalasi nazariy jihatdan atroflicha o'rganilgan. Bugungi kunda ham bu boradagi izlanishlar izchil davom ettirilmoqda. Chunki makon va zamon masalasi har qanday fanning muhim obyekti sanaladi hamda har qanday voqea yoki hodisa ma'lum bir makonda sodir bo'ladi. Ammo u shu makonda muayyan joyni egallab turmaydi. Balki o'zgaradi, harakatlanadi va rivojlanadi. Bu harakat esa, o'z navbatida, faqat makondagina ro'y bermaydi, u muayyan zamon ichida ham sodir bo'ladi.

Badiiy voqelik sodir bo'luvchi makon va shu makonda sodir bo'luvchi jarayon zamon badiiy asarni mantiqan mustahkam bog'lab turuvchi ikki vosita hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan badiiy vaqt va joy muammosi adabiyotshunoslikning dolzarb masalalaridan biri sanaladi. Asosiysi vaqt va makon masalasi badiiy butunlikning muhim komponentlar yig'indisi bo'lib xizmat qiladi. Bu esa asarda tasvirlangan badiiy haqiqatlar olamini ochib berishga yordam beradi hamda muallifning tasvir va tasavvur dunyosini mujassamlashtiradi.

Shuni aytish kerakki, aslida inson aqli bilan chegaralangan zamon – vaqt eralar, asrlar, yillar, fasllar, oylar, haftalar, kunlar, soatlar... kabi butunlikni, astronomik qatorni tashkil etadi. Makon – fazo esa osmon, yer, dengiz, sahro... kabi yaxlitlikni ifoda etadi. Ijod ahli tasvirlayotgan voqea-hodisalarining ishonchlilik quvvatini oshirish uchun shu astronomik vaqt va fazodan turli yo'sinda, o'z dunyoqarashi va mahoratiga qarab foydalanadi. Boshqacharoq aytganda,

badiiy asarda zamon – vaqt, makon – fazo fizikaviy mazmundan adabiy-falsafiy mohiyatga ko'chadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Falsafaning muhim kategoriyalari sifatida e'tirof etiluvchi zamon va makon muammolari badiiy adabiyot uchun yot tushunchalar emas. Badiiy asarlarda ma'lum bir zamonda, ma'lum bir makonda sodir bo'lgan voqea hamda hodisalar o'z ifodasini topadi. Xronotop lotincha so'zdan olingan bo'lib, chronos – zamon va topos – makon degan ma'noni bildiradi. Adabiyotshunoslikda zamon va makon, ya'ni xronotop muammosiga murojaat XX asrning birinchi yarmidan boshlandi. Ushbu termini M.Baxtin XX asrning 30-yillarida adabiyotshunoslikka olib kirgan. M.Baxtin so'ng xronotop masalasi Y.M.Lotman [3], V.YE.Xalizev [6], N.D.Tamarchenkolar [5] tomonidan tadqiq qilingan. Yozuvchi badiiy olamini teran anglash uchun uning alohida asarlarida aks ettirilgan makoniy, zamoniy chegaralarni bir joyda umumlashtirish, ularning bir-biri bilan bog'liq tomonlarini o'rganish va ularni yaxlit bir olam sifatida tasavvur etish kerak. Chunki ularning o'zi aslida ijodkor yaratgan butun bir badiiy olamning rangin jihatlarini hisoblanadi [7].

M.Baxtin xronotop tushunchasini fanga olib kirar ekan, uning badiiy asar negizidagi janr, kompozitsiya, syujet, badiiy matn strukturasi, obrazlar poetikasiga doir muhim qismlarni qamrab olishi, badiiy makon va zamoni uyg'un aks ettirishini hisobga oladi [2]. “Adabiyotda badiiy idrok etilgan zamon va makon aro uyg'unlikni biz xronotop deb ataymiz...” deb yozadi M.Baxtin [1]. Darhaqiqat, badiiy asardagi janr, kompozitsiya, syujet, matn tuzilishi, obrazlarni uyg'unlikda ko'rsatuvchi poetik hodisa xronotop deb ataladi.

Tahlil va natijalar. Tohir Malikning qissalarida ham makon va zamon bir butunlikda tasvirlanadi. Fantastik asarlarda qahramonlar koinotga uchiriladi, chet ellarga sayohat qiladi, biroq Tohir Malikning asarlarida tarixga sayohat qilinadi. “Falak” fantastik qissasida ham bosh qahramon Jahongir yaratgan qurilmasida tarixga, ya'ni elalloma nomli qurilma yordamida XV asrga sayohat qiladi. Asarda Mirzo Ulug'bek yashagan davr, u zamondagi ilm ahli tasvirlanadi. Fantast yozuvchi jiddiy ilmiy faraz, g'oyani xuddi amalga oshganday tarzda ishonarli bayon qilishi shart. Agar adib asarlarida hozirgi davr muammolarini aks ettirmasa, asarining ijtimoiy ahamiyati yo'qoladi. Yozuvchi davr va zamoni hamisha his etadi. Hatto o'tmishga murojaat qilganda ham asarga bugungi kun muammolarini singdirib yuboradi. Shunday qilib, qissada ikki zamon – XV va XX asr voqealari parallel tasvirlanadi.

Tohir Malikning “Ov” qissasi fantastik asar. Adib fantastika orqali ona yerimizni o'zga sayyoralik fazogirlar ko'zi bilan kuzatib, qatag'on qurbonlarining ayanchli taqdirini qalamga oladi. “Falak” qissasida Tohir Malik fantastikani tarixga bog'lagan edi. “Ov”da ham tarixga murojaat kildi. Har ikkala qissada ham yetuk adibning tajriba va mahorati yaqqol aks etib turibdi. Qissada nohaq hibsga olinib, bitta barakka qamalgan to'rt inson uchrashadi. Ularning barchasi siyosiy mahbus, ya'ni “xalq dushmani”, ammo dunyoqarashi, fikrlari, e'tiqodi bir-biriga aslo o'xshamaydi, hattoki, bir-birini rad etadi.

“Davron” fantastik qissasida voqealar Yozyovonda sodir bo'ladi. Arxeolog olimlar qazishma paytida tilla odam haykallarini topishadi. Shu taxlit asarning keyingi voqealari rivojlanadi. Davron, ustoz Bekmirzayev, Davronning

kursdoshi Niyoz Mansurov va uning rahbar qarindoshi bilan bog'liq voqealar hikoya qilinadi. Asarda Niyoz va Davronning suhbatida vodiylar haqida gap boradi: “... – Vodiyning odamlariga tushunib bo'lmaydi. Haddan tashqari sermulozamat. Mehmonning atrofida parvona bo'lishadi. Lekin yurakdan izzat qilishmasa kerak, deyman. Mulozamatlari soxtadir-a?”

– Sen hamma narsani o'z bo'yingga qarab bichasan. Soxta muomalani senga chiqargan, hatto ayrim harakatlarning ham soxta bo'ladi. Birovga yurakdan yaxshilik qilmaysan. Shuning uchun hamisha boshqalardan gumonsiraysan.

– Sen nima uchun ularga mening kimligimni aytmadim?

– Ularga bari bir. Amaling bilan ishlari yo'q. Sen mehmonsan, tamom!” [4]. Tohir Malikning aksariyat asarlarida voqealar Andijonda, uning turli tumanlarida sodir bo'ladi. Adibning onasi va tog'asi vodiylar bo'lganligi sababli asarlarida vodiylar tasvirini jonli chizsa kerak. Qahramonlarning tilida ham vodiylar shevasi elementlari seziladi. Masalan: “Davron”, “Falak” qissalarida nevlar, sayyorapoy

Xulosa va takliflar. Tohir Malikning qissalarida ham makon va zamon bir butunlikda tasvirlanadi. Fantastik asarlarda qahramonlar koinotga uchiriladi, chet ellarga sayohat qiladi, biroq Tohir Malikning asarlarida tarixga sayohat qilinadi. “Falak” fantastik qissasida ham bosh qahramon Jahongir yaratgan qurilmasida tarixga, ya'ni elalloma nomli qurilma yordamida XV asrga sayohat qiladi. Asarda Mirzo Ulug'bek yashagan davr, u zamondagi ilm ahli tasvirlanadi. Fantast yozuvchi jiddiy ilmiy faraz, g'oyani xuddi amalga oshganday tarzda ishonarli bayon qilishi shart. Agar adib asarlarida hozirgi davr muammolarini aks ettirmasa, asarining ijtimoiy ahamiyati yo'qoladi. Yozuvchi davr va zamoni hamisha his etadi. Hatto o'tmishga murojaat qilganda ham asarga bugungi kun muammolarini singdirib yuboradi. Shunday qilib, qissada ikki zamon – XV va XX asr voqealari parallel tasvirlanadi.

Tohir Malikning “Ov” qissasi fantastik asar. Adib fantastika orqali ona yerimizni o'zga sayyoralik fazogirlar ko'zi bilan kuzatib, qatag'on qurbonlarining ayanchli taqdirini qalamga oladi. “Falak” qissasida Tohir Malik fantastikani tarixga bog'lagan edi. “Ov”da ham tarixga murojaat kildi. Har ikkala qissada ham yetuk adibning tajriba va mahorati yaqqol aks etib turibdi. Qissada nohaq hibsga olinib, bitta barakka qamalgan to'rt inson uchrashadi. Ularning barchasi siyosiy mahbus, ya'ni “xalq dushmani”, ammo dunyoqarashi, fikrlari, e'tiqodi bir-biriga aslo o'xshamaydi, hattoki, bir-birini rad etadi.

“Ov” qissasida voqealar, asosan, qamoqxona va o'rmonda sodir bo'ladi. Bu yerda qamoqxona va o'rmon adabiy makon hisoblanadi. Tohir Malikning detektiv qissalarida qamoqxona, sovxoz, qishloq, shahar, o'rmon, mehmonxona, maktab, kafe adabiy makon sifatida gavalantiriladi.

Asarda qahramonlarning bolaligi, ota-onalari, oilasi, bola-chaqasi, ilm olishi kabi voqealar retrospektiv syujet elementlari foydalanib gavalantiriladi. Shu o'rnlarda yordamchi makonlar tarvirlanadi. Asarda Andijon, Namangan, Chust, Toshkent kabi joy nomlari qayd etiladi. Qamoqxonada siyosiy mahbuslar o'zlarining hayot yo'llarini sarhisob qiladilar. Iymoni but, o'z e'tiqodiga sodiq qahramonlar zulm va zolimlarga bosh egmaydi.

ADABIYOTLAR

1. Бахтин М. Вопросы литературы и эстетики. – М.: Художественная литература, 1975. – С. 234-235.
2. Журакулов У. Назарий поэтика масалалари. – Тошкент: Ф.Фулом, 2015. – Б. 89.
3. Лотман Ю.М. Структура художественного текста. – М.: Искусство, 1970. – 265 с.
4. Малик Т. Даврон / Танланган асарлар. 1-том. –Тошкент: Шарк, 2004. – Б. 150-151.

5. Поэтика: словарь актуальных терминов и понятий / [гл. науч. ред. Н.Д.Тамарченко]. – М.: Издательство Клуагиной; Интрада, 2008. – 287 с.
6. Хализев В.Е. Теория литературы. – М.: Высшая школа, 2002. – 248 с.
7. Хурсанов Д. Лирик ва эпик турда хронотопнинг ўзига хосликлари // Хорижий филология. – Самарқанд, 2018. – № 2. – Б. 84-87.

O'ZMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

АСТА NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/10

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

R.X. SHIRINOVA – fil.f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Mengliyev B.R. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: Z.A.PARDAYEV

TOSHKENT – 2023

MUNDARIJA

Tarix

Abdullayev B. Zardushtiylikda ezgulik va yovuzlik kuchlarining ontologik asoslari xususida ba'zi mulohazalar	4
Yormatov F. Yangi O'zbekistonda nuroniylarga ko'rsatilayotgan g'amxo'rlikning yorqin amaliy ifodasi	7
Qudratov B. Rossiya va O'zbekiston munosabatlarining o'zgarish tendensiyalari	10
Mardiyeva G. Urushdan keyingi yillarda Samarqand viloyatining xalq ta'lim tizimida xotin-qizlarning ulushi va sohadagi muammolar	13
Rasulov E. Qo'qon xonligi ijtimoiy hayoti	17
Tursunov N. O'zbekiston Pespublikasi va Xitoy xalq Pespublikasi hamkorligi yangi qirralari	20
O'tkirov A. Yangilanayotgan O'zbekistonda metsenatlik faoliyatining rivojlanish holati (mahalliy hamda xorijdagi vatandoshlarimiz misolida)	23
Fayzullayev A. "Istanbul jarayoni" afg'on muammosini hal qilish bo'yicha eng yirik platforma sifatida	26
Xadjamuratova M. Yoshlarni sportga jalb qilishda davlatning inovatsion siyosati natijalari	30
Xamidov O., Kattayeva G. Markaziy Osiyoning bronza davri savdo va aloqa yo'llari	33
Xudayberdiyev I. Afg'onistonda Toliblar hokimiyati o'rnatilishi va uning Pokistondagi siyosiy jarayonlarga ta'siri	37
Falsafa. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. Sotsiologiya. Siyosiy fanlar. Islomshunoslik	
Abduqahharova Sh. Eshitishda nuqsoni bor o'smir o'quvchilarda emotsional-frustratsion xususiyatlar namoyon bo'lishining psixologik determinantlari	41
Abdullayeva L. Sociocultural competency and foreign language communicative competence	44
Arziqulov H. Bo'lajak matematika va informatika o'qituvchilarining grafik kompetentligini rivojlantirishda axborot-ta'lim muhitlarining amaliy samaradorligi	47
Atamuratova M. Tibbiyot talabalarida ingliz tilini o'qitishda pragmatik kompetensiya va kommunikativ kompetensiyalarning uzviy bog'liqligi	50
Ahmedova H. Implementation of progressive innovation technologies in english teaching	53
Bozorov Z. Fuqarolik madaniyatini rivojlantirishning inovatsion texnologiyalari	55
Jumakulova Kh. The significance of writing competence in foreign language acquisition	58
Jurayev B. Oliy ta'lim transformatsiyasi sharoitidagi jismoniy faollik muammosi	61
Iskandarov N. Bugungi kun ijtimoiy psixologik muammolarining o'ziga xos xususiyatlari	64
Ismailova N. Talabalarda kreativ fikrlash ko'nikmasini rivojlantirish	67
Karimov U. O'zbekistonda sport zahiralari tayyorlashda sport maktablarining faoliyati va ularning ahamiyati	70
Karimova S. Millatlararo muloqot madaniyati va huquqiy tarbiya	73
Kasimaxunova A., Abdullayeva M. Mikroprotsessorli rele himoyasini o'qitishda "terminator" interfaol pedagogik texnologiyasidan foydalanish	76
Kuchkarov M., Abduraximova S. Kimyo ta'limida o'quvchilarning kognitiv kompetensiyalarini induktiv va deduktiv yondashuvlar vositasida shakllantirish	80
Koxorov A. Muhandis-quruvchilarni umumiy madaniy va kasbiy kompetensiyalarini shakllanishi	83
Quchqorova N. Iqtisodiy kompetentlik xorijiy ilmiy tadqiqotlarda pedagogik muammo sifatida	87
Malikzoda A. Boks sport turi boshlang'ich tayyorgarlik guruhiga seleksiya qilishda temperamentning o'rni	90
Mamaraimov B. "Maktab o'quvchisining ilmiy-tadqiqot ishi" tushunchasini aniqlashga zamonaviy yondashuvlar	94
Mamatova N. Yoshlarning reproduktiv xulq-atvorining o'ziga xos ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	97
Matchanov R. Kursatlarning umumiy va maxsus jismoniy sifatlarini rivojlanish usullari	101
Mustafayeva N. Ingliz tilini o'rgatish jarayonida pragmatic kompetensiya tushunchasi va uni rivojlantirishning ahamiyati	105
Norbekov A., Bobonorova U. Bo'lajak informatika o'qituvchilarni tayyorlashda axborot-ta'lim muhitlaridan foydalanish metodikasi	108
Rajabov F. Kompetensiyaviy va evristik yondashuv asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarida kasbiy kompetentlikni rivojlantirish	112
Rajabova F. Voyaga yetmaganlarda xulq og'ishining paydo bo'lishida oilaviy muhitning ta'siri	116
Razzoqov Q. Chishtiya tariqati shakllanish tarixida mujaddidiya tariqatining ahamiyati	120
Rasulov R. Jamiyat va yoshlar bilan ishlash tizimida ta'lim va tarbiyaning madaniy asoslari (ijtimoiy falsafiy tahlil)	123
Raximbayeva O. Farosat ilmini shakllantirgan va rivojlantirgan mutafakkirlarning ta'limotlari	127
Raximov Sh. Jamiyatdagi ijtimoiy-siyosiy jarayonlarda elektron demokratiyaning ta'siri	130
Sadanova D. Jamiyatning ijtimoiy-siyosiy paradigmasi va uning shakllanishida inson manfaatlarining o'rni	133
Saydaliyeva D. Bo'lajak chet tili pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashning mexanizmi	136
Saydullayev U. Qadriyatlar transformatsiyalashuviga doir nazariy va amaliy yondashuvlar	139
Tajibayev M. Taraqqiyot strategiyasining istiqbollari: sinergetik dunyoqarash paradigmasida	142
Tishlikov S., Abduraimov D. Static modeling of correcting text errors in electronic documents	146
Tulaboyeva G. Ingliz tili fanini o'qitishda interfaol zamonaviy metodlarning muhim xususiyatlari	150
Turdiyev U. Kiberxavfsizlikni ta'minlash – Markaziy Osiyo mintaqasining ustuvor vazifasi sifatida	153
Usmanaliev Kh. Pedagogical ways, methods and means of student development intercultural communicative competence in conditions of globalization education	155
Fozilov G'. Ilmiy ijodiy faoliyatda daholikning namoyon bo'lish shakllari	158
Xayitboboyeva X. O'zbek an'anaviy kashtachiligini rivojlantirish muammolari (Shahrisabz kashtado'zlari misolida)	161
Xatamov F. Pozitiv huquq va uning falsafiy talqini	164
Kholmatov A. The concept of humour, its definitions and classification	167
Xushbaqov D. Talabalarda mental dunyo qarashni rivojlantirishning ma'naviy-ma'rifiy negizlari	173
Hakimov O. Yoshlar tarbiyasi ijtimoiy turmush sharoitlarini yaxshilash omillari	177

Shoimov A., Tojiyeva I. Elektron axborot ta'lim muhitida pedagoglarni kasbiy kompetentligini pedagogik xususiyatlari	180
Yunusov M. Sharqda jamoatchilik bilan aloqlar talqini va rahbarning ma'naviy muloqot kompetensiyasi	184
Filologiya	
Abdulahobova M. "Oila" konseptining o'zbek va fransuz tilshunosligidagi tadqiqiga doir	188
Abdug'affarova G. Ingliz va o'zbek tillari paremiologiyasida "mehnat" ijtimoiy-madaniy qadriyatining ifodalanishi ...	191
Abduqayumova S. Study of phraseologisms in english linguistics	194
Abduraxmonov M. Ingliz, rus, o'zbek tillarida oliy ta'lim tizimiga oid terminlarni o'rganilishiga doir	197
Azimov I. Arab yozuvi islohoti va unda unilarning aks etishi	200
Boltayeva G. Istiqloq davri muxammaslarida poetik mavzu va mazmun yangilanishlari	204
Davlatova A. Bolalar nutqining zamonaviy tilshunoslikda o'rganilishi	206
Daminov J. Study of phraseological units with component of "flora and fauna" and their translating problems	209
Yoqubov S. Mehnat va dehqonchilik haqidagi o'zbek va qoraqalpoq xalq maqollarining semantik-struktural tahlili	212
Jumanova Sh. Asarning ingliz tili tarjimasida frazeologik birliklarning berilishi	214
Jo'rayeva Y. Xotin-qizlar ismlarining istak va tasviriy motivlar asosida nomlanishi	217
Zayniddinova M. Garri Potter romanlar turkumidagi salbiy qahramonlar va ularning tasvirlanish usullari	220
Zoirova A. Dunyo tarjimashunosligi maktablarida zamonaviy feminizm tendensiyalari xususida	223
Ikramova A. XIX-XX asr oralig'idagi adabiy evrilishlar mahsuli bo'lgan she'riy dramada lirizmning ustuvorligi	227
Ikromov Sh. Noverbal vositalar yordamida madaniyatning ifoda etilishi	230
Isroiljon G. The theory of linguistic analysing the problem in korresponding of tourism texts	233
Ishanjanova M. Boburnomaning fransuz tilidagi tarjimalari xususida	236
Yo'ldosheva D. O'zbek tarixiy dramalarida affiksial, leksik va leksik-affiksial pleonazmning qo'llanilishi	239
Karimova Sh. Badiiy psixologizm nazariyasiga oid ayrim mulohazalar	242
Qurbonova G. Xarakter inkishofida maqol va matallarning ahamiyati	246
Qutliyeva M. Beginning of the formation of english economical terminology	250
Murodov Sh. Ravishning sintaktik-semantik tahlili	253
Murodova N. Yangi paradigmaga asoslangan lingvistik atlaslar	256
Muhitdinova B. Zullisonaynlik – adabiy hodisa sifatida	259
Muhamedova M. Portretning nazariy manbalari	265
Nazarova N. Tilshunoslikda konsept hodisasi va uning o'rganilish masalasi	268
Nasirova M. "Oila" kontseptosferasining o'zbek millatida shakllanishi	271
Nurullayeva D. Linguakulturemalarning voqealanishi (frazeologik birliklar asosida)	274
Отайби С. Особенности перевода деловой документации на примере дипломатических нот на арабском и русском языках	277
Otaqulov N. Fransuz va o'zbek tillarida subkollokvial zoofrazeologizmlar	280
Radjabov N. O'zbek tilida undoshlarning fonologik xususiyatlari	284
Rasulova S. Fantastik qissalarda xronotop tasviri	288
Saydazamova M. Olam manzarasining lisoniy tabiati	291
To'xtaboyeva M. Botu she'riyatining ayrim lingvopoetik xususiyatlari	295
Xaitova M. Davlat tashkilotlari matbuot xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va ularning jamoatchilik bilan aloqlar o'rnatishdagi funksiyalari	298
Xamrayeva Y. Ideografik lug'atlarda olamni aks ettiruvchi konseptlarning joylashuvi	301
Xatamova D. Adabiyotshunoslik terminlariga oid dolzarb masalalar	305
Xolmatova N. Terminologiya va onomastika tushunchasining kelib chiqishi	308
Yusubova R. Lingvopoetikaning soha sifatida shakllanishi masalalari	310